

KOLOSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

O-vár Vizi-utca. 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint négyszer n. m. Vasárnap, Kedden, Csőtörtökön és Szombaton.

Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr, másodszor 6 kr, harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatálnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középútsza, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás!

Lapunk közelebbi számával a második félévifolyamba menvénát, tisztelettel kérjük fel t. olvasóinkat előfizetéseik megtételére.

Előfizetési ár félévre . . . 6 ft.

„ évnegyedre . . . 3 ft.

„ egy óra . . . 1 ft.

Az előfizetési pénzek bérmentve Stein János középútszai könyvkereskedésébe küldendők.

KÉT LEVÉL EGY FRANCZIA LAPBÓL.

A „Le National” című francia lap jun. 27-ki száma két érdekes levelet hoz, melyeket a politikai helyzet rajzához adalékok gyanánt bár kivonatlag közölni nem tartunk feleslegeseknek.

Az egyik Pestről június 22-dikéről kelt, s tartalma körülbelül ez:

„Az utcára lépve ma nem kevésbé valék meglepetve: a ferenczrendi terén katonasapatokat látván, melyek azért valának kirendelve, hogy figyelemmel tartsák a tanulókat, a kik a gróf Cavourért tartott requiemre mentek. A kormány tegnap rendeletet adott a rendőrfőnöknek, hogy az tiltson meg minden tünépélyességet, a mely legkisebb tüntetési jellemmel bírna. A rendőrfőnök ezen rendeletet, melyben ki volt jelentve, hogy szükség esetében fegyveres erő is fog alkalmaztatni, jónak látta jeleníteni a hercegprimásnak, s ez megtiltotta a gyászszóval felállítását, valamint a templom kidíszítését, sőt a ferenczrendi barátok részvételét is. A requiem tehát igen egyszerűen tartatott meg, s azon csak néhány tanuló, követek és magnosok voltak jelen. — Egy fontos hírről értesülék, a melynek hitelessége felől jót állhatok. Az angol követnek tegnapi délutáni érkezése volt a császárral, midőn is azon nézetét fejezi ki, hogy a bécsi kabinetnek vagy Magyarország kívánságait teljesítenie, vagy magát el kell határoznia elnyomására az izgalomnak, mely Európa békéjét fenyegeti. Az ez iránti értesülést hivatalos forrásból merítettem. — Egy congressus, ámbár nincs joga Ausztria belügyeibe avatkozni, jó szolgálatokat tehetne. stb. — Minden lehető eseményekre nézve, a magyarországi mozgalom vezetői meggyőződést szereztek a felől, hogy e perczben, 40,000 volt honvédre (?) számíthatnak, s hogy szükség esetében ezen szám könnyen megkétszerezhető lenne. — A mérsékelt párt elhatározta zavarok közbejöttével egészen semlegesén tartani magát.”

A másik levél Párisból június 25-kéről kél, s abban többek közt a következőket olvassuk:

„A császári kormány átlépte a Rubicon Olaszország irányában. határozott nyilatkozata által. Ezen nyilatkozat formájánál fogva nagyobb horderejű Francia, mint Olaszországra magára nézve. III. Napoleon először szakított teljesen az isteni jog minden variatioival. Midőn e sorokat írom, Ausztria, Spanyolország, s holmi apró német államok követi felvilágosításokat kértek Thouveneltől, s a miniszter a legnagyobb diplomatai körmönfentséggel felel, hogy a forradalomnak joga van maga magát elismerni. A császárságnak, ezen népszerű kormányának meg joga van elismerni Victor Emanuel, ezen népszerű királyt. Nem kétkem, hogy Ausztriának nagy kedve volna megharagudni; de ott van Magyarország, mely minden perczben lángba borulhat, s a melyre nézve az olasz királyság elismerése a legnagyobb mértékben hevítőleg fog hatni. Megvallom, a nagy eseményre (az olasz királyság elismerésére) nem gondoltam, s még a császár legközelebbi környezetéből is sokakat meglepett, mert azt még nem vártuk. Erre nézve döntőleg hatott a pápa baldokló állapota, s mint mondják azon hitelen értesülés, hogy Ausztria újból az e század elején követett uthoz folyamodva, Velenczében a titkos pápaválasztási tény végrehajtásával maga akarná a pápát ki nevezni. Végre is ez nem egyéb, mint újból való megkezdése a küzdelemnek Ausztria ellen, a melynek irányában a villafrancai és zürichi egyezmény egyáltalában többé számba nem vétetik. Azonban több mint valószínű, hogy Franciaország és Ausztria közt a dolog nem kerül tetlegességekre. Most Magyarország helyettesítendő Franciaországot, Magyarország, mely bizonyos lehet most, hogy Oroszország által nem fog megtámadtatni. A mi Poroszországot illeti, remélik, hogy semleges marad. — Egyébiránt a nagy fontosságu új esemény kedvezőleg hatott mindazokra, a kik szeretik Francia- és Olaszországot. Az ügyleti emberek kissé nyugtalanok: vajjon nem lesz-e európai következménye! Az egyháziak, legitimisták, orleanisták nagyon ingerültek, s tisztában vannak aziránt, mily hatalmas a császárság, mely e tény által ellenük intéztetett. Hátra vannak még azok, a kik az egészről semmit sem értenek, s ha mernék, azt kérdenék: vajjon a kormány miért teszi most éppen azt, a mit eddig hivatalosan megtagadott? Nem szükséges mondanunk, hogy a hivatalos lapok utasítás kaptak: ezen thema felett minden lehető ragyogványos variatiokkal kedveskedni a közönségnek.”

Az első levelet, miután az tisztán belügyi kérdéseinkkel foglalkozik, melyek utóbbi időkben oly kimerítőleg s alaposan tárgyalattak részint az országgyűlés, részint a journalistika terén, tökéletesen feleslegesnek tartjuk commentárral kísérni. A t. olvasó egész tartalmára nézve tudni fogja minő szempontból kell azt megítélnie, hogy annak se több, de se kevesebb fontosságot ne tulajdonítson, mint a mi a félremagyarázhatlan jellemű tények jelentőségénél fogva megilleti.

A mi a második levelet illeti, lehetetlen annak nagyobb fontosságot, illetőleg érdeket nem tulajdonítanunk már csak azért is, mert social-politikai társadalmunk határain kívül eső, s épp azért az európai állampolitikai viszonyok kölcsönösségének természetétán biztosabb látkörben feltüntető szempontból szól a napi kérdéshez, mely ma az európai közvéleményt foglalkoztatja, s ha az első levél közlése által tulajdonkép mintegy csak azt kívántuk a t. olvasó tudomására hozni, hogy kisebb nagyobb jelentőségű eseményeink a nagy francia olvasó közönség előtt is evidentiában tartatnak, a második levelezői cikkek által sok tekintetben megnyugtató, s meggyőző újabb bizonyítványt hittünk bemutatni a felől, hogy a magyar korona és népeinek ügye az európai béke érdekével szoros kapcsolatban állónak ismertetik nemcsak a Duna, Tisza és Szamos, hanem a Szajna partjain is, s hogy bármily macakos legyen is azon küzdelem, melyet jogérzetünk ellenében egy feladatát félreismerő bécsi miniszterium egy chimairaért folytat, nem kétkedhetünk aziránt, hogy ezen küzdelem ellenünk csak annál hamarabb vezérldni elleneinket azon meggyőződésre, hogy bizony Magyarországi jogait meg kell adni, mert ezt az európai béke érdeke kívánja.

Várady Gábor képviselő beszéde

a törvénykezés tárgyában.

Érzem tisztelt képviselő ház! hogy e pillanatban midőn a ház türelme oly annyira kimerítetett, a szólas még ezüst sem volna, midőn a hallgatás bizonyosan arany leandere. De még is kötelességem e nagy fontosságu tárgynál némely pontokat érintetlenül nem hagyni.

Tökéletesen osztom a kiküldött bizottmány azon nézetét, hogy a magánjogi ügyletekre nézve jobbák a bírányos törvények a törvény nélküli állapotnál; aziránt sincs kétségem, miszerint ezen javaslatot itt vagy el kell fogadnunk, vagy félre löknünk, a részletes tárgyalást és újabb megvizsgálást csak a bizottmány vagy az osztályok teljesíthetvén; azonban tisztelt ház! itt nem bírányos törvényekről van szó, hanem nézetem szerint jogi és alkotmányos elvek megsértéséről, és egyedül ez kényszerít engem, hogy a bizottmány véleménye ellen szót emeljek.

Valóban én a legszerencsésebbnek érzem magamat, ha az országbírói tanácskozmány javaslatával meg tudtam volna lelkiismeretemet csak némileg is nyugtatni, mert halom a positiv törvények után esengő szózatokat, és érzem a nagy felelősséget, a mely reánk nehezedik, ha mi innen szétoszunk a nélkül, hogy bármilyen törvényeket vinnénk magunkkal haza; azonban engem mint képviselőt sem a felelősség súlyától félelem, sem a különféle vélemények nem mozdíthatnak el azon térről, melyet én törvényesnek és alkotmányosnak lenni ismerem.

Hogy a javaslatnak általában, amugy behunytt szemmel elfogadása nem történhetik meg, szerintem kétséget nem szenved, és csakis eziránti nézetem támogatása érdekében emelek ki nekány pontot azon javaslatból:

Az ösiséget az 1848 XV. t. cz. elvileg eltörli, ezt a javaslat 2 §-a is elismeri, s mégis a 10-dik 14-dik és több §§-okban a szerzett és öröklött vagyonok közti lényeges különbségek visszaállításával a törvényes elv megsértetik.

A bírói illetőségekre nézve, folyvást azon bíróságokra történik hivatkozás, melyek 1848-ig fennállottak, nem pedig azokra, melyek 1848-ban is fen állottak, ki nem látja itt az elvsértést és azt, hogy inderekte az 1847-iki állapot restituitatik?!

Az alispáni hatáskör a visszahelyezési pereknél megnyírlátatott s hogy ennek egy kis törvényes színe legyen, az 1848 IX. t. czikre történik hivatkozás, mely t. czikk a volt urbéreseket elleni s ommás perekben, és nem a visszahelyezési ügyekben rubázza a szolgabírákra a hatóságot.

Annaira gyűltök az osztrák perrendtartást, annyira iszonyodtunk annak a belyegfogyasztásra irányzott tekervényességétől, és mégis a rendes írásbeli pereknél ezen polgperrendben körülírt eljárás más szavakkal, más alakban és §§-okkal, de lényegében változatlanul, és minden szükség nélkül becsémpésztetett.

És mit szóljak a végrehajtásról? nem akarom ezen egészen osztrák perrend szagu cikket részletezni, elég le- vén megemlíteni, hogy a 115 §. pro forma megemlíti ugyan

az 1832/6 t. cz. 2-dik szakaszát, de azért a végrehajtást szenvedőtől még is elveszi a kijelölési jogot, mert a könynyen pénzze tehető tárgyat, melyet a fölperes elfogadni köteles, oly széles kifejezés, melybe a fölperes mindig beleköthet. Ezen szakasz mellett tehát épen úgy lehet a jelenlegi hitel és hitebank-pénz és pénzforgalom hiányában a földbirtokost, földmívest megkoppasztani, megnyuzni, mint ez a német rendszer alatt oly rendszeresen történt.

A telekkönyvek tárgyában 1855. december 15-én kiadott rendeletet hatályában fennhagyá ezen javaslat és így annak minden következményeit is. Lehet, hogy az urbéri rendezésen, tagosításon, cadastralis fölméréseken átment meggyék talán inkább örvendhetnek ezen telekkönyvezésnek, de például Máramaros és a szomszéd megyékre nézve az valódi csapás volna, ha a helyszínelési munkálatok változatlanul meghagyatnának. A gróf Nádasdy miniszter által azon vidékre becsempészett cseh, morva és német telekkönyvi biztosok elferdítették a birtokosok, düllék, határok neveit elannyira, hogy senki sem lesz képes azokra réz akadni. A reclamatio szinte lehetetlen, s több munkába kerül, mint az új helyszínelés. A biztosok hitelt adtak minden egyoldalú bemonádnak, de miután az ő munkálataiknak nem adtak hitelt, és nem is adhattak, (mert a mely kormány annyiszor esalt, szót és törvényt szeptett, — az nem igényelheti a bizalmat,) s tehát nem is mentek a helyszínelésre, még a pénz-büntetéssel fenyegetésre sem, többen azt gondolván, hogy ismét az adófizetésről lesz szó, legtöbben pedig az egész intézkedésektől sikert nem várván, — tehát 20—30 gazda birtokát is egy ember tetszése és kényelme, gyakran érdeke szerint mondotta be. Hogy hitelünknek ez minő előnyére fog válni? mutogatnom fölösleges.

Igy válik az absolut és hitelvesztett kormány kezében a legüdvösebb intézmény is átokká, csapássá.

Mi illeti az átmeneti intézkedéseket, ha semmi más kivétöl nem volna is ezen javaslatban, már ez is elegendő lenne arra, hogy töle minden — alkotmányát és törvényeit szerető — magyar visszariadjon. — Ennek első szakasza szerint az osztrák polgári perrendtartás hatályban hagyatik az e részben kitüzendő határidőig, egy szintén a hatagatki eljárás iránt 1854 aug. 9-én kiadott szerencsétlen patens is.

Hisz a legtöbb megyében ezen patens és polg. perrend már hatályon kívül vannak téve, és most mi történik? az, hogy a kitüzött határidőig ezen perrendtartás és eljárás ismét visszaállíthatnak. Aztan ki és mikor fogja ezen terminusokat kitüzni? Talán mi? akkor világosan kötelező törvényt alkottunk! vagy Bécsben, vagy tán a curia? ekkor mégis megosztottuk a törvényhozó hatalmat a nem alkotmányos hatóságokkal, mi bizonyosan nincs szándékunkban.

Azt meg sem említem, hogy mind a polgári perrend, mind a perenkívüli eljárás tárgyában kiadott patens datuma hibáson van idézve a javaslatban.

Az urbéri, földtehermentesítési és arányossági ügyekben kiadott császári rendeletek anyagi tekintetben meghagyattak, s alaki tekintetben — bár ez világosan ki nem mondott — hatályon kívül tetettek. Tehát ezen legkényesebb ügyben kétféle törvény vegyítettett össze. A következményeket majd tapasztalni fogjuk. Ez oly noli me tangere tiszt. ház! melyhez vagy alaposan kell a törvényhozónak szólni, vagy hallgatni róla, — és sokkal okosabb leandere a meggyék, alispánok, szolgabírák tapintatára, a földesurak bazarzetetere appellálni és azoktól várni, hogy a reánk nehezdedt súlyos kurtülményeket méltányolni és enyhíteni fogják, mint ezen nagyfontosságu ügyhez csak úgy pertangentem hozzányulni.

Ezen elv- és jogsértő törvényeket akarjuk mi változtatás nélkül kibocsátani, hogy azok ne legyenek ugyan kötelezők, de mégis hasznáttassanak.

Tisztelt ház! hallottam én itt anarchiáról tenni említést, ily állapotban, ezen átmeneti korszakban, még a legüdvösebb intézkedések mellett is kisebb nagyobb mértékben szintén kikerülhetlen az anarchia, főleg, midőn ez Bécsből az országban bennmaradt tömördek gépek és factorok által oly következetesen előkészítették; azonban sokkal inkább elviselhető azon anarchia, melyet a kérelmetlen sors keze ért reánk, mint az, melyet magunk teremtünk; pedig ezen ideiglenes szabályoknak ilyen alakban változatlanul kiadásával mi is egy nemét az anarchiának fogjuk előállítani. Hisz már is több megye nyilatkozott ezen törvénykezési szabályok ellen. Mi történik, hacsak 10 megye lesz is az országban, mely e javaslatot a mi ajánlatunk dacára is ellöki? (Egy hang: „Hazaárulónak nyilvánítatik”) nem nyilváníthatatik, mert magunk is kimondjuk, hogy ez nem kötelező törvény; hová silyed a mi törvényhozői tekintélyünk, ha a meggyék és hivatalnokai ezen javaslatot mint részben alkotmányellenest respectálni nem fogják. Ez esetben aztán nem fog állani, hogy jobb a bírányos a törvény nélküli állapotnál, mert az anarchia legveszélyesebbike fog előállni: t. i. a megyei hatóságok a törvényhozó-hatalommal jönek összetűzésbe. En nem akkor tartok az anarchiától, ha ezen törvénykezési szabályok egyáltalában ki nem adatnak, hanem akkor, ha azok ilyen állapotban adatnak ki, a mely állapotban azok nem e házbán, de mondhatni az országban is senkinek sem tetszenek. A német 3 évig vezette az igazságszolgáltatást, a mi törvényeink szerint, és nem fordult fel az ország, mi magunk bizonyosan jobban fogjuk ezt teljesíteni. A meggyék föltárlják magukat, mint erről már is igen szép bizonyítékokkal birunk. És ha a feisőbb bíróságok zavarba jönnének, ha hajlandók volnának a chaosban tán német törvé-

nyek szerint is ítélni, — ám lássák! vagy alkossan a curia decisiókat, mondja ő, vagy mondassa ki, ha saját lététel biztositni akarja, hogy ezen javaslat táblai döntvényül tekintendő. Miért adjunk elleneinknek alkalmat arra, hogy saját fegyvereinkkel verhesse meg?!

Az 1848. XV. t. cikk moratoriumot hoz be az ösisei viszonyokból származó perekre nézve, ezen moratorium súlyának legnagyobb része elenyészett az 1852. nov. 29-én kiadott patens értelmében indított és jobb részint már le is folytatott perek által. A mely perek még hátra volnának, azoknak netáni függőben hagyásuk bizonyosan nem fogja e hazát anarchiába dönteni. A föld népe, az iparos osztály, a polgárság, tehát e hazának nagy része már igen sok életrevaló megyében megtalálta törvényét, bíróját; — az adóssági, plana successionalis, visszahelyezési, mezei rendőrségi, bérleti ügyek stb. ezek a nép mindennapi pereit, azonban ezek iránt már is megtalálta igen sok megye a vezérfontalat és nem panaszkodnak anarchiáról.

Kérdem, miért nem bocsátottak a bécsiek ezen javaslat jóváhagyására? — mert reá akartak bennünket is vezetni az ostromlás terére. Solatium est miseris socios habuisse malorum. Hisz az 1848. évi V. t. cikk világos rendelete s az esztergomi conferentia egyhangú kívánsága ellene most ujabban is ostromlást a választási törvényt, megsértették annak leglényegesebb részét, mert céljaiknak az megfelelőbb volt, miért nem ostromlást ezt is? mert az amabilis confusio nekik kedvesebb volt, s akarták, hogy ezen javaslat elfogadásával törvényeinknek adjunk szegénységi bizonylatot és mi magunk vezessünk be törvényhozásunk terére holmi idegen elemeket és elveket, melyeket aztán bizony nehéz lesz kiirtani, főképp, ha autonomicus kormányzatunk még sokáig lenne lánczra verve. És a bécsiek igazolásuk el fogják mondani a külföld előtt, hogy nincs panasza Magyarországon, hisz az az országgyűlés által hozott törvények szerint igazgattatik.

En tehát ezen magyar- és német szellemű, majd alkotmányos, majd absolut irányú mozaik törvényjavaslatot így a mint áll el nem fogadhatom, s minán sok hiányait s a legnagyobb elvsértéseket szigorú combinált munka által kijavíthatóknak látom, azt véleményezem, hogy bizassék meg ugyanazon bizottmány, mely azonban több tagokkal volna szaporítandó, vagy bizassanak meg az osztályok, hogy e munkát újabb vizsgálat alá vegyék, 10—14 nap alatt ez megtörténhetik. Nem lesz ez codificatión, mert akkor is csak permissive és kiegészítő fogna a beadott javaslat az országának ajánlatni. Ha azonban ez így marad, ha beismertjük mindnyájan, hogy hiányok és hibák telt e javaslat, és még sem javított rajta — annyit legalább a mennyit lehet — akkor én kénytelen leszek — bár nem örömet teszem — a törvényjavaslat félrelökésére szavazni.

Torda, jul. 2-án. Egy Háromszékről magammal ide hozott közlemény adattal kedveskednem, a hon és nemzet érdekében szoros kötelmemnek ismerem, melyszerint a háromszéki unitárius egyházközségnek június kő 18-án Sepsiszentkirályban tartott közgyűlése alkalmával bánatos foglaltsággal és könyven üsző szemekkel osztóznák a nemzet nagy és mély gyászában a feledhetlen gr. Teleki László tükörszerű halála felett. Mely alkalommal az ottani unitáriusok templomában bölöni lelkész Lőfi Áron ur egy czélatos elöbeszédben magát a gyászeseményt a nép előtt felfejtőleg érintvén, arra egy lelkesítő ihletteljes buzgó imában annyira a szívek nemzeti és vallásos érzelméhez szólott, hogy a kik annak kezdetén csak szokásos buzgó érzelmekkel voltak is, folyamában könyekre fakadtak. A midőn az énekvezérikar, — de a néppel együtt, — elénekelt a „Szózatot“ és ama lélekerősítő szövegű unitárius éneket: „Eres várunk nekünk az Isten, és paizsunk ellenség ellen“; — értve, hogy minden veszteséink és sújtatásaink daczára is a gondviselésnek nemzeti és vallásos életünk feletti örködésében hitünk és reményünk szívéből kitörölhetlen.

Egy fájdalmas anyagi nagy veszteségről is sajnoson kell említést tennem, mely szerint június 24-én délutáni 3, s arra ismételt 6 órakor, sőt az arra következő reggel 3 órakor is ugyanazon nyomon hármas jégvíhar vonulván át, a mint eddig értém, legalább is 12 helység határait rombolá el. Ide indulási utamban a nagyajtai határon az első rendűnek omló vihara közepett találám magamat, vizsgálva annak Miklósvárj terjedő ártalmait. Középjátt ekkor egy villámtól érintett csúrl elégett. A vihar a Háromszék felől „Vadas“ nevű erdő felé vonult, s tett-e ott sujtó hatását, vagy menyit en, és hol? nem tudhatom, mert utamat Torda felé folytatnom kellett.

Jelenleg Tordán vagyok, mint az unitáriusok itten tegnapielőtt megnyitott püspökvalasztó és papszentelő erdélyi közsinatának kötelezett tagja. A papszentelés na délelőtt leendő, öt új lelkészünk várja annak kenetét. De a püspökvalasztás különös figyelmet érdemel; ugyanis 9 éve halt el rendes püspökünk Székely Sándor ur, mióta egyházi kormányunk soha nem tágitott kérelmes sürgetéseit a bécsi kormány figyelmére venni nem méltóztatott és most erdélyi korlátok b. Kemény Ferencz ő nmlga közbejárására végre csak megmozdult és püspökvalasztást rendelt, a szóthbséget nyertnek legfőbb megerősítés alá felterjesztését tűzve ki. Püspökvalasztásunk tegnap meg is történt; 97 szavazó egyháztanácsos jelenlétében a szózatokat kapták: Kriza János 63, Székely Mózes 28, Albert János 2, Papp Mózes 2, Inczei József 1, Koronka Antal 1. És így kitűnő általános szóthbséggel a megerősítés Kriza Jánosra vár.

Kiss Mihály m. k.

Felsőfejmegye bizottmányi gyűlése. — Igazgató főbíró gr. Haller Ferencz ő mla elnökele alatt tartott június 17—19-diken, a midőn olvasztatott a főkörmányszék 747. számú, a csendőrségnek a megyei hatóság alá helyező rendelete, a mi iránt tisztelettel visszairatni határozott, hogy a megye a május 15-ki jegyzőkönyv, 2-dik pont alatti alapokaihoz tartva magát, szállás nem léte miatt sem fogadható el; — továbbá a gubernium 290. szám alatt, a pénzügyigazgatóság felhívása alapján bizonyos katastralis

rendelkezők elfogadását rendelve, mint fennálló törvényekkel össze nem egyeztethető most ad acta tétetett.

A kormányzók 788. és 1336. alatt az udvari kanzellária rendelete alapján közli a cs. k. kereskedelmi miniszterium rendeletét, a szeszárulást, korcsomajogokat érdeklőleg; ugy a megyei gabona szükségletek miatt a pálinkagyártás betiltását még nem látja szükségesnek. Továbbá Bihar, Középszolnok, Torontál, Komárom, Nográd átiratai a törvénytelen adónak erőszakos felhajtása tárgyában hazafiai méltánlaltal s jövőre alapul elfogadtattak.

Szebenbe az országos törvényszékhez a megye faluit illető irományok mielőbbi átvétele végett bizottmányba nevezetett Horváth István, Mihály Károly s Csongrádi M. Udvarhelyre Sebbi István, Somogyi István, Kassai Ignác s Csizsér Albert.

Kővárvidéke 140. szám alatt közli a Középszolnok-megyéhez leendő kapcsolattal ellenében hozott bizottmányi gyűlés jegyzőkönyvi kivonatát, a mi tudásul vétetve, annak idejében támogatni fog. A most másodszor ostromlalt Nászdóvidékének főkapitányi átirata, felhívja a megyét a vidéki közgyűlésre, de ezen territorialis kihatás az államtörvényekkel nem lévén egyeztethető, hivatalosan el nem ismertetik, de a szíves meghívás köszönettel vétetett.

Maroszelek 41. szám alatt tudatja bizottmányi gyűlés végzését, miszerint, kik Bécsbe és erdélyi országgyűlésbe részt vesznek, honárulók. Mint már elfogadott elv, tudásul vétetett. Kolozsmegye tudatja, hogy a 848 előtti vám s vásármértéket újból bétette, a mi pártoltatva elrendeltetett.

Aliggyész Onicz János megköszönve megválasztatását el nem fogadhatva, helyébe acclamáltatott s fel is eskettetett Mihály Károly. Megyei mérnök rendelkezése alá alutásul 250 f. o. b. választott Bara József és Dózsa Ábrahám a két kerületbe; továbbá m. mérnök Veres Lajos a hunyad-megyei tisztszék által felszólítottat utoljára megjelenni, a mit ha nem teljesítene, ürültnék fog állomása tekintetű; ugy főorvosul Szebenbe lakó dr. Szabó Vazul nevezetett ki.

A perlekedési eljárás és tisztí utasítás tárgyában m. Gál János ur elnökele alatt készült munkalát méltánlaltal fogadtatott, több példányba leiratni s az illető tisztviselőknek használatul kiosztatni határozottat. Kimondott főbb elve: hogy az országbírói értekezlet művének több előnyt ad, mint a törvényszék szervezése fölött, Kolozsvárt tanácskozó értekezletnek mintegy közelítést Magyarországi törvényeihez. A szóbeli perlekedésnek nyújt tág teret. A már félíg ellátott s be sem végzett perekre a megindított utat hagyja meg; a novum szabadságot engedvén újból felvételhetni. Az ösisei s hason a magyar törvényekkel homlokegyenest ellenkező kérdésekben a félretételt javajla, a mig gyökeresen intézkedve leendő. Azon új kérvényeket, a melyekben még tárgyalási nap sem volt jelelve, a feleknek visszaadati s új törvény alapon kezdendőleg utasít. Az árvi ügyekbe pedig a magyarországi törvényhez kíván ragaszkodni a bizottmány, valamint a mezei rendőrségi tárgyakban, néhol az 1791-beli végzésekben is tarloz, de 836 és 840-beli magyar törvényekből javul ideiglenesen alkalmazni.

Külön váltótörvényselekek a magyar váltójog alapján, ugy az urbéri perekben is külön urbéri törvényselekek, de kijavított pontokkal; továbbá falusi előjáró 6 ft. — 12-ig itélhet s ha felebbezik csak 6 ft-ig végrehajtási érvénnyel, szolgabíró 60 ft-ig, alispán-200 ft-ig s büntető s fenytő rendszerül a 848-bani criminale.

Az árvi ügyek főnöke a megyében a főispán lévén, ezek gyors rendezése, ugy több fontos; ok miatt a bizottmány jónak látta felkérni megyének szeretett főispánját belünkbe s gyűléseinkbe megjelenni, s reméljük rendezendő gazdasági körülményei miatt közelebb szerencsénk leendő tisztelhetni.

Rendfenntartásért szükségelt pandur-örmesternek 20 frrtal, tizedesnek 10 frrtal megtoldott évi fizetése.

Végül Udvarhelyszék 81. számmal újból felszólítja a bizottmányt, a képviselőket országgyűlésre 1848 értelmében megválasztani s rögtön felmenni utasítani, a mi méltánlaltal helyesléssel fogadtatott, a mely végett a megkivántat előleges munkák végbevitelére, mint a melyek főként gátolák, a május 15-diki gyűlést, a képviselők választását érvényre emelni, elhatározottat a törvények szellemében a szükségelt központi bizottmányt kinevezni; elnökül gr. Haller Ferencz, tagokul Somogyi István, Karácsoni János, Mészáros István, Sebbi István, Fogarasi János, Tompos Gergely, Sultsz József (külsőmegyei alispán), Veterán Juon, Joanovics Zsaharia (románok) Goos Frigyes (germán) kinevezetvén, az 1848-ki pozsoni V. t. cz. 11. §-sa értelmében az esküt nemzeti nyelven le is tették.

Az összeírás könyvéseül bemutatja gr. Haller F. elnökünk a nyomott iveket, a mely tény közelismeréssel fogadtatva, jegyzőkönyvileg közzéten határozottat.

A három tagu összeíró bizottmányokba elnökül a boljai s hidvégi járásba Mihály Károly; a gezei, bürkösi s keresdi járásba Kőzei Károly; Hevizi s pászai járásba Hamari János; peselneki s hidvégi járásba Maurer József nevezetettek.

Bevégzévén a megyei bizottmányi gyűlés teendőit, az állandó középponti bizottmány külön értekezletet tart, a hol Fogarasi János főügyész ur kiindulási elvet kívánva felállítani a most nagyon divatos ostrom alapján, elfogadtatott a középponti bizottmány által ajánlott alapelve; t. i. a 848-beli kolozsvári II. t. cz. azon kitételért, csupán ez egy esetre! történendő képviselő választásra, valamint annak 4-dik §-ban c betű alatt, „kikre a folyó 848-dik évre az adóajstrom szerint fejpenzen fölül legalább 8 pengő ft adó van kivetve“ sat. elvetendőnek, elévültnek, már korszeritlennek nyilvánítva, helyébe a 848-beli pozsoni V. t. cz. 2-ik § a betű alatt az 1/4 urbéri telket, még pedig az erdélyi egész urbéri telek térmértékének meghatározásul az erdélyi 1846/7-beli IV. t. cz. 2-dik §-sa fogadtatott el kulesul, a mely alapon:

Felsőfejmegyében a 7347 kormányzéki szám alatti rend. szerint 1821 1-ső osztály van 49 helység.

II-ik „ „ 16 „

Azon alapmunkalathba ki van mondva, hogy egy urbéri állomány az 1-ső osztályban 4—10 hold szántó, 2—4 hold

kaszálló összesen 6—14 holdig; a 2-dik osztályba 6—12 hold szántó, 3—5 hold kaszálló összesen 9—17 holdig 1600 □ számvita holdját.

Mindez mint országos ügy s nem kebelbeli, nem a középponti bizottmány teendője lévén, alig hiszem, hogy sülkkel bevégezhesse ezen alaponi mtködését; a birtokiv hiányzik sok helyt a summarium nincs kéznél, ugy nem biztos a catastralis alap, se a classificatióra, se a mérésre nézve, de legfőként Magyarban urbéri térmértéki viszonyait nem lehetvén egy párhuzamba tenni az erdélyivel, nagy különbség lévén a volt erdélyi s magyarhoni urbéri állomány térmértéke közt, bizonyosan az országgyűlés más kulesot alkalmazand s ezen ostromlalt czélra nem vezetend, mert ezen kules alapján az 1-ső osztályu helységből 1 1/2 hold — 3 1/2 holdtulajdonos, a 2-dik osztályu helységből 2 1/4 hold — 4 1/4 holdtulajdonos mind választó, vagy más szavakkal minden megyei falunak legfennebb ha 1/4-de nem leendő jogosított választó, a mi szinte annyit, mint az általános szavazat.

Egyéni nézetem szerint ha a 8 ft census már elévültnek tartatik, inkább kétszeresném a kolozsvári II. t. cz. 4. § c betű alatt falunként kiüldendő számát; mert bármely módon ostromlalt, ne hitessük el magunkkal, hogy az 1/4 telek miatti kellemetlenségeket még feledve, csak annak elvi elfogadásaért az országgyűlési bizottmány verificalni fogná.)*

Kőzei Károly.

Hétfalú, jun. 24-én. Ma jutott kezembe a Kolozsvári Közlöny azon száma, melyben a barczasági ev. magyar egyház-kerület nevében Hornyánszky és Köpe tiszteletes urak a május 10-kéről szóló és Zajzonban kelt levelemben a barczasági ev. magyar lelkészek ellen fölhozott vádat alaptalannak, a hitem szerinti igazságot rágalomnak nevezik.

Először is én csupán önököt, jelenleg élő és működő lelkészeket támadtam meg, azért hiába emlegetik önök a mult századbéli vívmányokat, melyek legkevésbé sem az önök érdeme. Jól tudom én, kik voltak a mi hajdani lelkészeink, kik többnyire reform. főtanodákból hivatván meg, nem berlini, sem bécsi, hanem egészséges magyar szellem hoztak magunkkal és tisztában voltak működési körükkel, tisztában azon iránnyal, melyet a Barczaság tiz magyar közönségének követnie okvetlen szükséges, ha testben és lélekben magyarok akarnak maradni. Ezért szítottak ama régi urak jelesbe! a háromszéki reformátusokhoz, ezért pártolták és terjesztették alattomban a calvinismust, a miért aztán őket a brassói szász urak chryptocalvinistáknak keresztelték s mint ilyeneket üldözték s hivataluktól is megfosztották, a mint ezt Hornyánszky és Köpe lelkész urak a hosszafalvi egyház anyakönyvéből tudhatnák. Hogy Ujfalun jelenleg tiszta magyar, abban Köpe János ujfalvi lelkész urnak épen semmi része sincs, egy más férfinak és a történelem igazságszolgáltatásának mié volt, mert körül-bellü ott, hol most az ujfalvi határ van, régen Komlósmező nevű magyar helység állott és mert sok tolvaj volt lakói közt, tövestül, gyökerestül elpusztított.

Hogy a nép fillérből szép papi lakot és Apácán szép iskola is épült, ezzel önöknek nem szabad dísekedniük, ez önöknek, ha más okból nem is, mint ösüredékből, mert egy szép lak kellemes dolog, legközelebb fekvő kötelességük volt, a melynek teljesítése önök részéről csupán szóbol és semmi áldozatból nem állott. De hányszor hangzott ezen szép lakokban a honszeretet igéje, mely szintén a szeretet vallásához, a keresztény valláshoz tartozik? Hány-szor alkalmazták önök a szentírás igéit jelen nemzeti viszonyainkra és világositották föl a szegény népet a nemzet és haza iránti kötelességéről? Jutott-e önök által a szegény nép tudomására, hogy honnan vette magát ez a magyar nemzet? kik voltak azok a hangfoglalkók? mi ennek a magyar hazának, de különösen az önök vezetésére bizott helységeknek, a fekvést és politikai irányt tekintve, a rendelkezése? Alkotmányos új életünk e napjainban nem oda jutott e a nép, hogy példa után indulva egyszer csak külön kapitányság alkothatását kéri azon időben?

Azt tudni kell, lelkész urak, hogy egyedül önök képviselnek a tiz helységben az intelligenciát, tehát az önök kötelessége háromszorta nagyobb, mint azon lelkészeké, kiknek megyében képviselve van fő és köznemességi és polgári osztály. De érzik-e, teljesítik-e önök ezen háromszoros kötelességet?

Nem ön volt-e az, tiszteletes Hornyánszky ur, a ki Mátyás urnak, az ön keze alatt álló tanítónak nem akarta megengedni a magyar ruha viselését? Nem ön volt-e az, tiszteletes Köpe ur, a ki az ön keze alatt álló tanítót szépen megdorgálta azért, mert mint népképviselő a brassói tanácsbáznak szót mert emelni a szászok jogtalan választási módja ellen?

Nem-e önök közül találkoztott egy ur, az apácza lelkész, ki a népet, midőn mi nehányon azt nagy bajjal a brassói magyar kaszinóba begyűjtöttük, vele együtt tanácskozandók azon kérvény és terv fölött, mely szerint a magyarok is a brassói szász tanácsban illő arányban legyenek képviselve, ezen szándékról a kaszinó kapuja alatt minden áron leakarta beszélni és töltünk elidegeníteni.

Nem voltak-e, egy kivétellel, önök azok, kik Papp László urnak, a derek zajzoni jegyzőnek e lapokban megjelent s a barczasági magyarok önállósági jogosultságát pengető rövid levéllet épp oly ellenszenvvel fogadták, mint a szászok? Avagy nyujtott-e csak egy is önök közül segédkezet a szegény küzdő jegyzőnek? Nem ugyan ez a Papp László volt-e az, kinek Zajzon községe a könyvtár, magtár életbeléptetését közzöbheti? Nem-e ugyan ez a Papp László volt az, ki a zajzoni falkola számára elfoglalandó darabka földért tán két évig perelt Brassó városával saját erszényéből. Tehát itt is Papp László uré, nem pedig az önöké a dicsőség, lelkész uraim.

A szász urakkal pedig (nem csupán senatorokat érttettem és értek) nem csak egy van önök közül köztü sógorságban, hanem ott vannak a tatrang, hosszafalvi, csernátfalvi, apácza és ujfalvi lelkész urak. És én e tekintetben távol voltam és vagyok magát a létező viszonyt sérteni, de igen is kárhóztatom az ezen viszonyból eredő lakölözlettséget,

*) Mindenesetre sajnos, hogy a törvényhatóságok nem törvények szerint, hanem törvényekről intézkednek. Szerk.

mely az illető lelkész urakat tehetetlené teszi az önállóságra és a nyílt fölépésre azok ellen, kik a szegény népet bizony már nagyon gyakran kijátszották. És jutott-e, vagy jut-e az ily viszonyok közt élő lelkész uraknak valaha észbe, gyermekeiket magyarul magyar tanítványokba neveltetni? Nem-e fényes példa az elfajzásra az apáczai lelkész ur fia, ki annyira vitte már, hogy Brassóban bölcsészeti fizeteket szerkeszt német nyelven, és dacára ama roppant szükségnek, mit a Barcasági magyar teológusokban szenved, ő még eddig semmi hajlamot nem mutatott, magyar lelkészszé, de nagyon sokat, szász pappá válni.

Nem-e önközül való volt az is, ki a brassói reform. és lutheránus magyarok egybeolvadásán működő kezét hidegen visszalökte?

Nem-e önközül való volt az is, ki ezelőtt néhány évvel az alatta álló tanítót, ki jelenleg bácsfalvi lelkész és önközül egyedüli kivétel, buszonnyeg ponttal vadotha be a német törvény előtt, mert „Szózatot“, „Hymnuszt“ stb. mert az iskolában tanítani, a mire jelenleg a derék néptanítók mégis oktatják a gyermekeket, de nem ám a lelkész urak buzdítása folytán. Az említett vádban azt is felhozta volt az a lelkész ur a derék tanító ellen, hogy Kossuthot szolgálta, hogy honvéd volt, tehát mozdíthatóság el, a mi azonban nem sikerült.

De tekintsek meg, lelkész uraim, a szegény népet. Nem vezették-e önközül azt már teljesen bele a szász phlegmába? nem hasonlít-e ez a nép cselekedetében és gondolkodásában százszor inkább a szászhoz, mint a székelyhez? És önközül lelkész urak, törekedtek és törekzenek-e összeköttetésbe lépni a székely intelligenciával, a reform. lelkészekkel? Nem teszik-e önközül folytonosan a szász uraknak és papoknak a szepet és nem tökéletes hasonmái ezeknek? Feljelenek erre azon néptanítók, kik állásukat nem félők, feljelenek különösen Papp László és Rápoli Károly ur, a brassói magyar kaszinó jegyzője, a kik teljesen ismerik önközül és a népet, és elfogulatlanok, mert idegenek.

A lelkész urak még egy dalárdával is dicsekszenek. Ezt igaz, hogy az énekedvelelő tatragi lelkész ur állította össze a néptanítók közül. Igen, de szolgált-e ez a dalárda, egy haláleset kivételével, s ott is csak véletlenségből, másnak mint csupán önmagának gyönyörítésére? Összehívták-e önközül valaha ez életben legalább a Hétfalu magyarjait valamely nemzeti öröm- vagy gyászünnepre és engedték-e ott akár künn a szabadban, akár valamely templomban ezen úgy nevezett dalárdát a szegény sz. m. j. népre hatni? Soba.

De legyen elég ennyi. En önközül lelkész urak, szoba többé nem állhatok, de még önközül testületileg, egy akaratral ki nem jelentik, hogy

1) a szász decanustól külön fognak válni és a szász szellem befolyása ellen önállóságuk működni; hogy

2) a székely intelligenciával rendes összeköttetésbe fognak lépni azon szent célból, hogy a nemzeti szellem újra beköltözzék azon keblekbe, melyekből el van riasztva; hogy

3) elismerik önközül a barcasági tíz magyar falu azon jogát, mely szerint akár Felsőfejmegyéhez, hova szász jobágyaság előtt tartozott, akár Háromszékhez csatlakozhatik, és hogy önközül, mint a nép intelligenciája, mint hű fiai a magyar hazának, mint oszlopai a nemzetiségi ügynek, ezen munka létrehozására minden erejüket felajánlják; hogy végre

4) önközül sem saját gyermekeiket, sem a tehetősebb nép gyermekeit kizárólagosan szász iskolában többé nem törek székely neveltetni; — a mig, mondom, önközül ezt ki nem jelentik és e szerint nem cselekszenek, addig hiába szórják az épít, hiába dicsekszenek oly intézményekkel, melyek nem az önközül műve.

Ha pedig képesek lesznek önközül, lelkész urak, ezt a négy pontot elfogadni és kivételükre törni; akkor magam fogom kinyilatkoztatni, hogy a részemről önközül ellen felhozott vád alaptalan és hogy a hitesszerinti igazság nem volt egyéb, merő rágalommal.

Es most becsásom meg tisztelt szerkesztő ur, hogy becses lapját ennyire igénybe veszem, de nem lehet másképp, mikor szükségképp ki kell világosítani szerepét és jellemét azon vezéreknél, kikre csaknem 30 ezer magyar lélek van bízva és tisztába kell hozni, pontosan kijelölni ezen sok ezer magyar ember álláspontját.

Zajzoni.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Főtisztelendő Kriza János, újonnan választott unitárius püspök 6 méltósága, a Tordán tartott zsinatrol jöve, tegnap d. u. 6 órakor érkezett körünkbe. Az egység-hívők templomának tornyában harangok zúgása jelenté az örömet, mely megválasztása és új méltóságában visszatérte felett mindnyájunk szívében viszhangozott.

— A s. szentgyörgyi iskola alapítóját a közelebbi zsinat alatt főt. Bodola Sámuel ref. püspök mlga 100 ft-tal gyarapította. (Krk.)

— Aradrol június 27 röl írják: A pálinka-füzdő-tulajdonosoknak, kik tetemes katonai végrehajtás dacára mindeddig nem fizették meg adóhátralékaikat — ma meghagyott, hogy holnapig siessenek; ellenkező esetben az üzlet föl fogna függesztetni.

— Az „A. Allg. Ztg.“ jó hasznát veszi a „Pesti Hírlöknek. Közelebbi számban is hivatkozik ezen „jeles irányu“ lapnak többek közt a felirati koperta tárgyában irt grünlích cikkére.

— Gróf Zichy Edmund meghalt.

— B. Krausz Fülöp volt igazságügyi miniszter és a reichsrath-féle urakháza elnökének halálára nézve írják, hogy a Schönbunnból Hetzendorfba vezető uton Grüne által a földön összerogyva találtatott.

— Brassóváros az ottani német lap szerint, figyelemzetést kapott az adóhátralék befizetésére, különbeni kényszerítő felbajtás terbe alatt. A városi hatóság ezen figyelmeztetésére tett visszairásában a késedelem okául a nyomasztó pénzühiányt hozza fel és nem rossz szándékot.

— A „Presse“ szerint a szentmártoni tögyülésnek az országgyűléshez intézett felirata nem fog beadati, mivel az átnyújtásával megbízott küldöttség három tagja báró Révai,

Szentiványi és Justh, a felsőmagyarországi szlávok ügyétől elpártolt. Most már a császárhoz fognak fordulni. A „P. N.“ nem tudja, honnan meríti a „Presse“ e gyanus hirt, hanem azt hiszi, hogy szláv honfitársaink nem fognak bizonyos bécsi lapok ohajtása szerint cselekedni.

— Léon Plée még egy levele Pestről. A levél jun 12-ről szól Pestről, Havin urhoz, a „Siécle“ igazgató-szerkesztőjéhez:

„Az országgyűlés, ugymond, azon perczen, midőn legkevésbé volt várható, tetemesen megváltoztatta adressét, midőn megszavazá a lemondásról szóló három szakasz legnagyobb részének kihuzását. A szélső párt ezzel győzött Deák pártja felett. A győzteseknek ezéja az volt, hogy érintetlenül hagyják a lemondás fontos kérdését, melyet Deák igen diplomaticus módon fejtett meg. Hiába beszélt két álló óra hosszat a híres szónok; hasztalan volt logikája: nyolcz szótöbbség ítélte el. A magyar országgyűlés eddigelé ellenkező utat követett, mint a mi gyűléseink. Először az egész szavazás meg a azután ment át a részletekre. Különös, de így van. — Deák akaratának meghiusulása nagyon nehezen esett barátainak. A város minden körében nagy volt az izgatottság. Beszélték, hogy a vezérszónok lemond a képviselőségről. Ez országos szerencsétlenség volna. Nem írték azon férfiu elkészültségéről, kinek neve egész Magyarországot foglalkoztatja; de oly általános iránta a tisztelet, hogy hatalmas bizonyossággal szolgál az mellette. Kossuth óta, kinek arcképe újra feltűnt minden kirakban, nem volt oly népszerű ember Magyarországon. . .

„Igaz, édes szerkesztő, hogy a magyar nemzet könynyen jön nagy lelkesedésbe. Minél közelebből ismerkedünk meg szokásaival, jellemével, annál inkább meggyőződünk, hogy vonásról vonásra merő ellentéte a németnek. Maga a magyar nyelv, azon hosszu érintkezés ellenére, melyben a kettő állott, nem vette fel a német szavakat és német formákat; egészen „sui generis“ maradt.

„Ugyanezt mondatom a zenéről is. „Bánk-bán“ magyar opera zenéje, melyet tegnap hallottam, a legsajátságosabb és legbűvösebb egyszersmind. Meg van benne a melodia és őszhang s minden tökély; galvanizál és magnetizál egyszerre. Soha sem láttam még ily bámulatnál halhatni remek művet, s az idegenek nagyobb furorával tapsoltak még, mint a magyarok. Erkel ur, a szerző, kivel szerencsém volt kezet szorítani, épp oly lángész, mint szerény.

„Az arcképek egész gyűjteményét kellene rajzolni, ha olvasóinkkal meg akarnám ismertetni mindazon jeles feles férfiakat, kik az országgyűlés miatt oly nagy számmal vannak Pesten. Mindannyi igen jól beszél francziául, s a társalgásban mindig új élvezetet találnak. Bár németül is tudnak, tetteik, mintha nem beszélnek.“

Levélirő szól ezután a törvénykezési, beligazgatási szervezetről, az iskolákról, nagyon magasztalja a pesti casinót, s az egyháziak műveltségét, s általán a classici műveltséget, mely Magyarországon oly nagy becslésben áll. Főlemlíti, hogy a zsidók politikai emancipációjára törvényjavaslat van készülőben. Továbbá leírja röviden a városigétet, mely elegans kocsikkal, lovakkal és hölgyekkel van tele, mi a legfestőbb látványok egyike, s hasonló dícsérettel emlékezik meg a budai hegyek nyári mulatóhelyeiről és a Margit szigetéről. Tanácsolták neki, látogassa meg a Balatont és fűdöhelyét; de tovább kell utaznia.

„De higye ön, így végzi levelét, ha Loth neje módjára sóbálványára változnám is, megfordulnék visszatekinteni Magyarországra, hogy szemmel és szívvél üdvözljem. Francia létemre sokszor hasonlítam össze Franciaország legszébb tartományával. Idegen létemre csak barátokat találtam itt, de oly jó, oly őszinte, szeretetreméltó barátokat, hogy mintha előre könyveket látnék szemükben eltávozásom, s magaméban is felfakadnak, habár elutazásom régiebb barátokhoz visz közelebb.“ (P. N.)

— Lapunk mult havi egyik számában Enyed város szervezéséről tudósítók bizonyos kijelölési kérdésből keletkezett lürlődést elnöki tapintatlanságnak tudván fel, erre vonatkozólag a következő helyreigazítás küldetett be hozzánk, melyet habár késősen is kaptuk, az igazság és méltányosság érdekében közrebocsátani kötelességünknek tartunk. A helyreigazítás imez:

Egy a kijelölésekre választott bizottmány által tett candidatio felolvasása alkalmával többen ohajokat fejeztek ki aziránt, hogy a 24 tanácsosi kijelöltek sorában H. J. is foglalna helyet, de ez mivel a kijelöltek száma teljes volt, nem történetbejt meg, mig S. E. nem nyilvánítá, hogy a testvére a kijelöltek sorából kilépik, s helyébe tétessék be H. J. Ezen felszólalásra egy általános nagy többség sürgette a betételt, mi a kijelölők legkisebb ellentmondása nélkül meg is történt. Delután későre, a a gyűlésen egy kijelölő bizottmányi tag sem szólván fel, — vonakodott egy néhány tag a votumok kiszédéséhez hozzá fogni, azonban mégis kötelességük teljesítésére utasítottak, mivel lemondásukat gyűlésen kívül kívánták érvényesíteni. A következett naponi gyűlésen V. K., kiről állították, hogy ellenségeskedésben élne H. J.-vel ugyanazon előtti napon történt candidatio kiegészítését illetőleg, egy írásbeli beszédet olvasott fel, de az nem helyeseltetett, sőt jegyzőkönyvbe ígatott határozat által ki mondatott, hogy a kijelölésnek egy ürességbe jött hely közgyűlésileg betöltése általi kiegészítését törvényekkel összekötözöknek nem tartják. Hol lehet ilyen esetben az elnököt tapintatlansággal bélyegezni, hogy ő alkotmányos értelemben a többség akaratját mondja ki?

— Aranyosszék főkirálybírája ő mgától azon helyreigazítást vesztük, miszerint a nevezett törvényhatóság közelebbi bizottmányi ülése július 10-kén — nem 18-kán leend.

POLITIKAI HIREK.

— A „Moniteur“ nek az olasz királyság elismerésére vonatkozó jegyzékét a „Journ. des Débats“ következésként észrevételekkel kíséri:

„Ime tehát végbement ama nagy tény, melynek fontosságát mindenki megítélheti az olasz ügy jövőjére s végleges diadalára nézve. Franciaország szentesíté a két év

alatt, diadalmas legióink által oly dícsőségesen fölavatott művet; az nem ünnepezhette volna meg méltóbban a solferinoi csata évnapját. Ezentúl tényleg szüntegy, mint jogilag létezik rák nézve olasz király s olasz királyság; — Olaszország jogilag szüntegy, mint tényleg megszünt pusztán földirati kifejezés lenni. A mi ama fontartásokat illeti, — melyekkel a francia kormány kötelességének tartá, az új olasz királyság elismerését kiserini, azok már akkor ismerve s méltányolva voltak; — azok formaszertint elfogadtattak Victor Emanuel kormányja által; s mondhatni, hogy francia szempontból némileg fölöslegesekek voltak; — azok maguktól megfejtik, s igazolják magukat. Mi részünkről mindig azt kívántuk s mindig azt kívánandjuk, hogy az olaszoknak szabadágukra hagyassék, saját sorsukat szabályozni, és saját ügyeiket intézni. Mi sohasem vontuk, és sohasem vonandjuk kétségbe honunk kormányának azon jogát, miszerint az olasz ügyrei közreműködését, s annak irányabani rokonszenvének kifejezését oly megcsorításokhoz kösse, miket szerinte Franciaország különös érdekei kívánnak. Az ügyek jelen helyzetében az a lényeges dolog, hogy a szabad s egységes Olaszország Franciaország részéről elismerve legyen. Az olasz nemzet egyetértése, hazafiassága, bölcsesége s józan értelme befejezendik a művet, s megkoronázandják az épületet.“

Ugyane tárgyban az „Opinion nationale“ megjegyzi: „A hivatalos jegyzék végpontja újabb bizonyítványát foglalja magában, a kormánynak a szentsékes világi érdekeiről gondoskodása iránt. Azonban ezen követelt nyilatkozat nem rontja le ama reményeket, melyeket a Rómából kivonulás iránt gyakran kifejeztünk. A talán remélünk engedi, hogy bizonyos föltételek alatt, a francia csapatok előbb vagy később vissza fognak hivatni. Még most nem ismerjük ugyan a kérdéses föltételeket vagy garantiákat: azonban mihielyt föltételekről van szó, világos, mikép azt hiszik, hogy oly föltételeket fog kitűzni, melyek a turini kabinetre nézve elfogadhatók lesznek. Victor Emanuelnek a rómaiak föliratát átnyújtó küldöttséghez intézett válasza megerősíteni látszik ezen véleményünket.“

— A parlamentben a Garibaldi-féle nemzeti fölfegyverzési törvény, mint már közöltük, roppant szótöbbséggel elfogadtatott. Ezen törvény alapfogalata az, hogy az egész rendes sereg adott pillanatban rendelkezhetés alatt álljon. A szilárd helyek védelme, a tehervonatok őrzése stb. ideiglenesen szolgáló állam-polgárookra bízandó. Jövő tavasszal 300,000 főnyi fegyvermezett csapatok álljanak fegyver alatt. Hogy ez erő tökéletesen mozgatható legyen, számos s jól szervezett militia állittatik mozgó nemzetőrség neve alatt. Ebbe minden 35 éven aluli állam-polgár beszóllíthatatik, ha katonakötelességének már eleget tett. A törzsek már most megalakíttatnak s 220 zászlóaljra számíttatnak. Az önkényesetek legelőbb vétetnek be; azután nemzetőrök által egészítetnek ki. Amazok két évre állnak be; emezeknek szolgálata három hónapon nem terjeszthető túl, ha csak olasz földön nem foly a háboru, mely esetben a kormány szabja meg a szolgálati időt. A mozgó nemzetőrség minden évben 30 napig tart gyakorlatokat. A tiszteket a király nevezi ki s a nemzetőrségből vagy az activ seregéből, vagy disponiblis és nyugalmazott tisztek sorából vétetnek. A ruháról az állam gondoskodik. A mozgó nemzetőrség a hadügyminiszter parancsa alatt áll, s zsold kitüntetés stb. tekintetében egy lábra állittatik a sereggel. A kormány 30 milliónyi hitelt nyer a 220 zászlóalj szervezetére.

— A britszeli „Independance“ június 25-ről Bukarestből egy sürgönyt hoz, melyszerint 23-dikán 40,000 ember gyűlt össze a philareten, hogy az 1848-diki népmozgalom évnapját megüljék. Valamennyien aláírtak egy kérvényt, melyben a herezegések Kuza allatti egyesítését, s a legeszelebb alapu választótörvényeket kívánják. A csend legkevésbé sem zavartatott. Mindkét ország hajlandó aláírni a kérvényt.

— A „Perseveranza“ írja Nápolyból: Porticiában és Salerniben fölkelési kísérletek történtek; utóbbi helyen öt óráig tartott a harc.

— Genua, jun. 20. Vagy husz lengyel menekült érkezett ide, többnyire tanulók, a kik a varsói tüntetéseken résztvettek. A helyhatóság, miután semmijök sincs, elszállásolta. Franciaországba fognak menni.

— Uj-York, jun. 14. A separatisták erősen mozognak Harpers-Ferry felé. 3000 szövetségi vasárnapi éjjel elhagyá Monroet, hogy az onnét 9 mérföldnyire tanyázó separatistákat megtámadják. A sötétben két szövetségi ezred egymásra tüzelt. Hajnalban előre mentek a szövetségi csapatok, de fedezett vontesövű ágyuk által akadályoztatnak. Pierce tábornok, ki a szövetségi csapatokat vezeti, úgy mondják, elveszté lélekjelenlétét s miután óra hosszáig erős tüzelésnek voltak kitéve, a szövetségi csapatok Monroeba visszavonultak. Butler tábornok a Great Bethel melletti vesztéseket 14 halottra s 45 sebestiltre teszi. Mac Clelland tábornok csapatai gyorsan nyomulnak nyugatrol Harpers-Ferry felé. Egy indiai ezred 500 separatistát Romney mellett Virginiában tűzbe vett. Kelet felől három uton jönnek csapatok Harpers-Ferry ellen. — Június 15-ről írják: „Harpers-Ferryt a separatisták nagy sietséggel odahagyták. A vasuti hid elbontását is megkísérelték, de siker nélkül. Minden kormánytulajdont fölégették. A separatisták az egész Potomac vonalt elhagyták, s Monassos Juntium mellett akarnek összpontosulni. Azon hir, hogy Butler tábornok Great Bethel mellett a separatisták ágyuit elvevé, nem valószínű. Butlernek több katonára van szüksége, hogy támadhasson. Mouroe mellett tíz ezred jó erősítésére. Néhány separatista, kiket elfogva Washingtonba vittek, miután a hűségi esküt letették, szabadon bocsáttattak. Az ágyunaszádok nagy sietséggel építik; a sorhajókat gőzösökké akarják változtatni. — San Antoniában Texasban a fejtelenség és politikai vakbuzgóság tetőpontját érte. Legrosszabb volt, midőn az egyestül-államok csapatainak elfogására kilendő csöveselék a városban fölszaporodott. A volt unionistákat, sőt nejeiket is bántalmazák. A gazdagabb, jobb családok Mexicobok vagy az Egyesült-államokba menekülnek. Pénz nincsen; éhség, nyomor és tönkretjutas vár a lakosokra. Salvostonban az utcák treshet, a vendéglők puszták, tüzeltől azó sincsen.

